Székesfehérvár, 1906. XIII. évfolyam, 144. szám. Kedd, december 4.

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló" a vobis institutam ad cat olicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általatok katholikusok törekvéseinek előmozditására „Fejérmegyei Napló" cím alatt létesitett új lapot mi örömmel helyeseljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz. 1895. március 6-án.)

Előfizetési árak: I évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor. Egyes szám ára 10 fill.

Főszerkesztő: BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este. Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér I. Egyes számok kaphatók: a dohánytőzsdékben.

A keresztény öntudatról.

Prohászka Ottokár dr. székesfehérvári püspök beszéde. Tartotta vasárnap délután a *győri* karmelitáknál ünnepén.

Székesfehérvár, dec. 4.

Érdeklődve szemléljük az ember szellemének csodálatos világát abban a műhelyben, ahol a tudományból, művészetből, a kulturából épitenek országokat, épitenek csodálatos hatalmas világokat. Érdeklődve szemléljük egyes korszakoknak hatalmas eszmei világát, a népeknek, nemzeteknek eszményeit. Érdeklődve szemléljük híres hatalmas géniuszok mélységes belső világát, belenézünk abba a szembe, mely mást lát és másképp lát, mint amit mi látunk és ahogy mi látunk. Megszorítjuk Michel Angelo és Munkácsy kezét, mert ez a kéz a szellemnek, léleknek hatalmas organum. Mindezeket hivatkozva emlitem arra a hatalomra, melyet méterrel, kilogrammal mérni nem lehet, arra a mélységre, fencketlen örvényre, arra a belső lelki világra, amely *az emberi lélek* csodálatos *öntudatának* birodalma. Más az öntudata a hindunak, más a klasszikus rómainak, a Cézárnak, más öntudata van a szegény muzsiknak, a tolsztoji orosz parasztnak, más öntudata van a hatalmas hóditónak.

Az öntudaton múlik minden. Felvetem hát a kérdést, miféle öntudat nevelte a keresztény világot, miféle öntudat vezérelte a szenteket és ihlette a vértanukat? Egy szót mondok csak, de ne ijedjetek meg, ne is vessetek rám követ, egy szót, mert nem találok jobbat, azt mondom, hogy: *isteni öntudat!* Ezt az isteni öntudatot az ember már régebben sejtette, és homályosan tapogatódzott feléje, mert az első kisértés is reámutat: lesztek, mint az Istenek! De bár az állatbőrbe öltözött ember nehezen barátkozhatott meg e nagy hivatással, szive nem tudott letenni a hatalmas vágyról, hogy mégis csak „lesztek mint az istenek."

Az ószövetségi szentirás tovább fejleszti e tudatot, hirdeti, hogy vannak az emberben értékek, melyek nagyobbak aranynál, ezüstnél. A bölcs szavai szerint: „imádkoztam s adatott nekem értelem és bölcseség. Ezt az értelmet és bölcseséget többre becsültem aranynál, ezüstnél, királyi trónnál, babérnál." Ime újra kigyuladt az eszme, az ember kezdi érezni, hogy van benne érték, melyet arannyal, ezüsttel felmérni nem lehet. Jóllehet találunk a zsoltárok alázatos hangulatában érzéseket, melyek mintegy hideg zuzugárral lehűtik az embert, de azért a másik lapon ismét ott jelentkezik az isteni öntudat, a mérhetetlen vágy, melyet nem lehet kielégiteni sem Egyptom tudományával, a Nilus vizével, sem Babilon hatalmával; van bennünk valami, ami egyszerűen nem földi, de isteni.

Nem akarlak titeket továbbra is lefogni az ősidők sötétségében, az emberi lélek tapogatódzásai közt, hanem lépjünk bele az Evangelium világosságába, hol Krisztusban megjelent a világ szinterén az Istenember s megtanitott minket arra, hogy mi az ember. Az ő nyomában indulva mondhatja el mindenki lelkének értékéről: a templomnál szentebb, a palatinusnál tekintélyesebb, a Cézárnál tiszteletreméltóbb vagyok én. És ne ijedjetek meg, testvérek, e nagy szótól: mindnyájan Istennek gyermekei vagytok. Bennetek van az Isten, bennetek él az Isten-szikra, a hatalom és erő, értéketek a ti halhatatlan, felséges lelketek. „Mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri", ha a lelket csak torzsolja is, nemhogy elveszti. Emberek, ez a világtörténelem fordulópontja, a hatalmas, égbetörő kulturának titka, hogy a ti lelketek több, mint az egész világ. Ez az Evangelium alfája és omegája, hogy az ember, ha rabszolga is, ha az egyptomi gulákhoz kockákat fűrészel is, több mint az egész világ. Sőt a világnál is értékesebb, még annál is többet ér a lélek, t. i. önmagunk életénél, „ha valaki nem becsüli lelkét életénél többre, nem méltó hozzám" mondja az Ur.

A kereszténység ezzel a páratlan, hatalmas öntudattal, ezzel a győzedelmes hittel hóditotta meg a világot s nekünk is föl kell emelkednünk arra, hogy különbek vagyunk mint az egész világ. El kell telnünk avval a mélységes meg-

Az én párnácskám.

Szegényes a vászna szegény az öltése,
Látszik varrójának keze reszketése.
Olyan épen mint az édesanyám szive:
Puhaságán kívül nincs egyéb semmije.
Ő is küldte szegény — és csak azért küldte,
Tudta, a szivemet a bánat megülte
S legyen bár a mire fejemet lehajtsam,
Min a bánatomat néha elsirassam . . .
Azóta ez az én egyetlenegy kincsem,
Messzi idegenben más egyebem sincsen.
Ha a fejem alatt ez a kicsiny párna,
Mintha a lelkem is rózsák között járna;
Süggeteg homlokom hogyha reá hajtom
S édesanyám nevét bánattal sóhajtom:
Mintha száz mértföldről gyorsan ide szállna
S gondos vigyázással fejem fölött állna . . .

Antalffy Endre.

Utolsó napok.

— A *Fejérmegyei Napló* tárcája. —

Irta: **Gaál Lajos.**

1.

A Véghső György csöndes portáján csikorogva nyilik a fakó verecke-ajtó. Julis, a régi cseléd lépett ki rajta.

Baljával a kilinest fogja, jobb kezét szeme fölé emeli s ugy néz az Alsóron végig a templom felé.

Egy jó órája volt a plébános urért. Késön kereste: a koplalói pusztára vitték. No, de majd csak haza érkezik. Bizony szükség is volna rá!

Már innen-onnan esztendeje lesz, hogy Teréz néni az ágyat nyomja, de még soha se volt olyan különös, mint ma.

Az öreg Julis fejét még előbbre, egész a széles kapufelfaig hajtja — szaladgáló gyerekek porolnak a pusztai-ut kanyarulatánál — s szomoruan fordul vissza.

A beteg ágyánál álló Véghső György kérdőleg néz a belepőre. Majd ismét a beteg szintelen, nyugodtnak látszó arcára vet egy hosszu tekintetet.

Tölgyfa-székére ereszkedik, összekulcsolt kezeit térdére helyezi s elgondolkodik.

. . . Olyan, szakasztott olyan az ember élete is, akár a fáé: az egyik lassan elhervad, kiszárad; a másikat kicsavarja a vihar, szétzuzza a villám . . .

Nagyot sóhajt, megsimitja domboru homlokát, vállat verő deresedő haját. Majd a szenteltviz-tartóhoz lép s öregszemü olvasót vesz le róla.

Tompa lépés-zaj, éles csöngetyü-szó hallatszik az udvarról. Föltárul az ajtó. Piros szoknyás fiuk jönnek legelől, utánok a szelid képü pap, az Üdvözitőt kisérő jámbor asszonyok.

Ájtatosan imádkoznak a haldoklóért:

„. . . Keresztény lélek, költözzél el a világból! . . ."

Sárga tartóikban nagyokat lobbannak a leégett gyertyák.

Fokozott buzgósággal mondják az imát. „. . . Ajánljuk neked Uram a te szolgáidnak lelkét . . ."

A haldokló üvegesedő, tágra nyilt szemei keresnek valakit, alig hallható szavak hagyják el szederjes ajkait:

— György, György, — el-elmegyünk . . .

Véghső György elbocsátja a kék, hideg kezet s halkan ismétli:

„El-elmegyünk."

2.

Az egyedül maradt Véghső György regge-

Nyakkendő különlegesség. Trikó áruk! Sárcipők!

KALAP, NYAKKENDŐ. FALVAY FERENC KALAP, NYAKKENDŐ.
FEHÉRNEMŰ RAKTÁRA
KOSSUTH-UTCA
OLCSÓ ÁRAK! OLCSÓ ÁRAK!
Izléses Karácsonyi ajándektárgyak dus választékban!

I pár bélelt uri börkesztyü 85 kr.

Mai lapunk 4 oldal.

00000675

győződéssel, hogy homlokunkon a méltóságnak öntudata dereng, hogy szemünkben a mélységes örök élet tüze gyulad ki; halhatatlan lelkünk van, melyet Krisztus szeretett s ő maga lett ennek a gyöngynek első és egyetlen szerencsés halásza. Ez a lélek én vagyok, ezt a lelket lefokozni őrültség, kevésbe venni bűn, barbár kegyetlenség.

Ez öntudattal lelkében lépett föl az a nemzedék, mely többre becsülte hitét a patriciusok méltóságánál. Igy érzett például Agatha, az előkelő patriciuslány, kinek mikor a biró szemére lobbantotta, hogy nemes leány létére hogyan lehet keresztény, a leány büszkén azt felelte: igenis nemes leány vagyok, de a kereszténység különb a római császár előkelőségénél és nagyságánál. Ebben az öntudatban jelentkezik a szele annak a viharnak, mely a Cézárokat lesöpörte, mint az északi bóra lesöpörte a palatinium mohát. Merészen nézett a Cézárnak szemébe is, mondván: kunyhóban lakom, de a Cézárral nem cserélek, akaratával is dacolok, ha ellenkezik az isteni hitemmel. Ezt a nyers polgárok bűnnek, lázadásnak, árulásnak mondták, de ez a lázadás uj világot teremtett. Ez az öntudat kiállt és meztelen karral nyult bele a római hatalom vashengerei és kerekei közé s bizott benne, hogy megállítja a gépezetet s vérével össze forrasztja a szét fosztott klasszikus világot.

Ugye tiszteletreméltó csodálatos nagyhit ez. Felséges, igazán az Isten kincse és tüze; ő gyujtotta meg a hit e fáklyáját ő a bizó szeretetnek ezt a tüzhelyét, hogy édes otthont teremtsen a vándornak a földön is Vegyük mi is magunkba e felséges csodálatos *Krisztusi öntudatot*, fogadjuk ezt Isten ajándékául. Az örökkévalóság súlya, a „pondus aeternitatis" nehezedjék lelkünkre; ez a suly nem zuz össze, hanem fölébreszti lelkünknek erejét. Az örökkévalóság legyen az én gondolatom, aggályom, reménységen, az örökkévalóság az én kincsem vágyam. Küllök sokszor az én kedves halottaimnak sirjára, vagy csillagos éjjel felnézek az égre, s lelkemben megszólal az örökkévalóság hite és reménysége. És el tudok mélyedi e csodálatos, titokzatos világba! Vagy gondolok szentjeimre, s átjár nagyságok érzete; ők ugyancsak legyőzték a világot s éltek, s érvényesültek az örökkévaló élet reményében. Kicsiny lett a világ az ő nagy lelkünknek. Hallom amint egyikük mondja: „Mivel én vagyok a legfiatalabb, engedd anyám, hogy én menjek föl a vérpadra elsőnek én legyek az első vértanu." Homér mélysége, Petőfi lelkesedése elnémul ezen felséges epika előtt. Tiszteletreméltó szüzies érintetlen a lelkük. Végig mennek a világban, el a tömeg között és felemelik ruhájukat, hogy szélét se mocskolja be a sár s mikor liliomuknak méltó helyet keresnek leteszik azt áldozataik oltárára és saját vérükkel permetezik be. A keresztény öntudatot a szentek élték át, az ő képük a leghatalmasabb ideál, azért ne resteljük térdeinket meghajtani előttük. E hódolat testvér-szivből, örökkévalóságra hivatott lélekből fakad. Forog a világ kereke, csikorog a tengelye, lesz más világ is, mely összetörhet, de ne győzzön le; tartsunk ki a halhatatlanság hitében!

Ezzel az öntudattal járunk városunk utcáin, terein, a faluk mesgyéin, ezzel az öntudattal akarjuk fölvilágositani a világot. Mint a szentek ivadékai, e hitért s hitben élünk, akár selyembe, akár daróczruhában öltözködünk, akár palotában, akár kunyhóban lakunk: ez a halhatatlan krisztusi lélek érvényesülni fog majd bennünk. Addig is kisérjen áldásuk s az Isten kegyelme, mely gyönge testben is legyózi a világot. Úgy legyen.

UJDONSÁGOK.

Székesfehérvár, dec. 4.

Itélet a Berndorfer-ügyben.

Berndorfer Ede bajai születésü 45 éves, izr. vallásu, nős, vagyonos, büntetlen előéletü, irástudó, helybeli lakos sókereskedő az 1876: XIV. tc. 14. §-aba ütköző közegészségügyi kihágás miatt, amelyet azzal követett el, hogy romlott, penészgombákkal telt, piszkos, kellemetlen, undoritó szagu, szóval emberi táplálkozásra nem való sót emberi élvezetre árubа bocsájtott, a hivatkozott törvény 7-a alapján *100, azaz négyszáz korona* pénzbüntetéssel behajthatatlanság esetén *20 napi rendőri elzárással* — az 1895: XLVI. tc. 3. §. aj és cj pontjába ütköző kihágás miatt, amelyet azzal követett el, hogy közfogyasztásra szánt tiszta asztali sót, mint élvezeti cikket, piszkos, undoritó szagu, jelentékenyen értéktelenebb, penészgombákkal telt,állati zsirtól büzlő,u.n.szalonnasóval hamisitott és ezeket forgalomba hozta, a hivatkozott törvényszakasz alapján *egy hónapi rendőri elzárással* és *500, azaz ötszáz korona pénzbüntetéssel* behajthatatlanság esetén *25 napi rendőri elzárással* büntettetik. A pénzbüntetések felereszben az államkincstárt, felerészben pedig a városi szegénypénztárt illetik.

A kifogásolt és zár alá vett zsákokban elhelyezett mintegy 63 métermázsát tevő só az 1959. XLVI. tc. 6. §-a alapján elkoboztatik és ipari vagy állati célokra értékesiteni rendeltetik.

A budapesti vegyészeti és élelmiszer vizsgáló intézet által a vegyvizsgálat megejtésére és szakvélemény adására felszámitott *40 azaz negyven korona* vizsgálatidij, ugy Rózsa József, Horváth József és Rózsa Mihály tanuk részére időmulasztás czimén megálapitott, összesen *3·96 k.* tanudij megfizetésében terhelt elmarasztaltatik, köteles ezen összegeket jelen itélet jogerőre emelkedése után 15 nap alatt, különbeni közigazgatási végrehajtás terhe mellett megfizetni. Az elzárás alkalmazása esetén az élelmezési, valamint a netalán még felmerülendő egyébb költségeket is sajátjából tartozik viselni.

Az 1896: XLVI. t.-c. 7. §-a alapján végül a marasztaló jogerős itélet tartozik terhelt tetszése szerint választandó s helyben megjelenő három hirlapban saját költségén az itélet jogerőre emelkedése után 15 nap alatt egyszer közzétenni.

—

Legközelebbi számunk péntek este jelenik meg.

— **(Prohászka Ottokár dr.)** székesfehérvári megyéspüspök, mint jeleztük, vasárnap Győrbe utazott. A megyéspüspök délután fél 5 órakor részt vett a karmeliták triduumán, a compiegnei vértanuk ünnepén, ahol szentbeszédet mondott, amelyet mai számunk élén közlünk. Hétfőn délelőtt a nagymisét pontifikálta a főpásztor. Délután ismét predikációt tartott. Ma kedden délután a budapesti Angolkisasszonyok növendékeinek szinielőadásán vesz részt, esti fél 8 órakor pedig beszédet tart a Szent István Filleregyesület ünnepén a Budapesti Katholikus Körben. Holnap szerdán a fővárosi tulipánkert Szövetség szociális kurzusán beszél a püspök.

— **(Nyugalomban.)** *Platz* Bonifác dr., volt szegedi kir. tanker. főigazgató, ciszt. rendi áldozópap, aki a napokban nyugalomba vonult, ma városunkba, ezutáni állandó tartózkodási helyére érkezett. Platz Bonifác dr. nevét előnyösen ismeri

---

lenkint a templomot járta, aztán bevette magát a szobába. Se szólt, se beszelt, csak gondolkodott. Közben meg-megcsillant valami szürke szemeiben.

A szomszédok nem nagy időt hagytak neki. Készen volt: a félszerben kiszáradva nyujtózkodtak a koporsónak szánt diófadeszkák.

Egyszer csak megváltozott, de igen megváltozott. Egész nap jött-ment. Kerülte a telket, irtotta a fölburjánzott gyomot, megtámogatta a düledező sövényeket. — Mintha messze-messze készülne . . .

Kicsi, keskeny volt az a telek, amit Végső György rendezett.

Minek is lett volna nagyobb? Nem kellett azon hat ökrös szekeroek teringülni. Csak fertály szesszió volt a szántoföld, de azon is böven megtermett a kenyér meg az adó.

Azonkivül ott volt a szigeti kert:

A sziget volt az ő világa! Mihelyt tehette, mindjart a szigetet vette nyakába, azt kerülte-járta. — Leste, üzte az erdő vadjait; őrizte, ápolta a fákat, hallgatta a susogó szellőt, nézte a szépruhás virágokat.

Nem, nem felejthette a szigetet, hisz még gyerekkora óta ismerte.

Édesapja ki-kivitte magával, ott sorba mutogatta neki a kert fáit. Elmondta, melyiken mily szinü, izü gyümölcs terem, mikor érik . . .

A kert közepén fiatal, sudár almafa állt, ez az ő fája volt: egy idős volt vele. Mikor Terézt elvette, száz is került melléje. Hosszu, hideg tél volt; ki tudja, élnek-e még . . .

Elharangozták az elsőt. A plébános ur mára hirdette a gyászmisét: ép egy hónapja volt a temetés.

Véghső György a föltárt almáriom előtt áll, szedi elő a fekete ünneplőt.

Magasan járt a nap, hogy a plébániáról haza került.

Igaz is, olyan kopott az a szegény kis templom. A teteje ma-holnap megcsurdul; a kövezete szedett-vedett tégla. Az orgona meg mintha csak fuladozna.

Ha valaki teheti, az Istenházára miért ne hagyna . . .

Véghső György nem találja helyét. A szérüs-kertben már megfordult. Most az istállóba tekint, zöldet vet a Bogár tehénnek. A konyhaajtó előtt megáll, fölágaskodik s hosszu somfapálcát húz ki a szerhabol . . . Azt meg jól látta Julis, mikor nagyot köszönt a faluvégi keresztnek.

Negyed óra multva a juhászréti dombon álls törülgette izzadt homlokát. Gyönyörködik a fet ját hányó gazdag buzavetésében, majd merően néz a falu felé, aztán folytatja szigetnek vett utját.

Az erdő mögül, ép a révfalvi fényes torony mellett sötét felhők dugják föl duzzadt fejüket.

3.

A rozoga szigeti-hid inog-binog a Végső György erős léptei alatt; a fekete Holt-Duna sima képe megráncosodik, zizegve csapkod éles levelivel a magas parti-nád, mintha riasztani akarnák . . .

Kis tisztáson megy keresztül. A kékszemü nefelejts csodálkozva néz utána, lélekzetét visszafojtva rejtőzik előle az illatos kakukfü; a zsálya, a tarka terjőke kiváncsa kiváncsian figyelik. Nem ismerik . . .

A bokrok, cserjék sásognnk; már távolról bólintgatnak feléje á szürke fejü nyárfák. a madarak fölötte sikongnak . . .

Véghső György ezt most mind nem látja, mind nem hallja. A közeledő morajt sem hallja, a napot üzöbe vevő felhőket sem látja, csak halad nagy léptekkel, előre hajolva, k.pirulva . . .

Szél paripákon rohannak a felhők. Megmozdult, zug, háborog az erdő.

A fák ide-oda csapkodják nehéz koronájukat, hogy szabadulhassanak a mostoha kezekből.

A hazatoppant szigeti lakó bámulva látja az ajtóból, mint törtet valaki az árokháti bozóton keresztül s tart a kert közepe felé. Már a két fához ér . . . Teréz fájának nagyot rázkódnak száraz ágai . . . mélyen bug a magas almafa.

Véghső György mozdulatlanul áll. Szemei kiüledtek, hosszu haját lobogóként lengeti a szél.

Pillanatra szünik a moraj. Tisztán cseng a vészharang szava. Véghső György fölkiált:

— Mi az? Temetés? . . .

— Nagyot bömböl a vihar, mint felbőszült éhes szörnyeteg. Az ép fa recseg — derékba törik . . . Véghső György szivéhez kap:

— Isjenem! s élettelenül összeesik . i .

— — — — — — — — — — — — — —

Tompa, hosszu, fájdalmas dallam bug az erdőn végig . . .

00000676

nemcsak a hazai tudományos irodalom, hanem a külföld is, „Az ember eredete, faji egysége és kora“ cimü kitünő munkája, amely részben az ugynevezett Darvinizmus cáfolata, bejárta egész Európát s több idegen nyelvre is lefordították. Ezt követte másik munkája s az ötkötetes „die Volker der Erde“, amely — sajnos — a magyar olvasóközönség csekély száma miatt magyarul nem jelenhetett meg, szintén nagy elterjedettségnek örvend. Irt azonkivül több kisebb munkát, amelyek részben a természettudományok körében mozognak, részben a hitbuzgalom teréről vették tárgyukat. Legutóbb megjelent két forditása: „Krisztus követése“ és „Filotea“ a Szent István-társulat kiadásában láttak napvilágot s ma már országszerte ismeretesek. Hosszabb ideig volt Baján főgimnáziumi tanár, majd a Rend pesti hittudományi intézetének igazgatója lett, ahonnan Szegedre nevezte ki a király tankerületi főigazgatónak. Tiz esztendős főigazgatói jebileumát a szegedi városházán nagy fénnyel ünnepelte Szegeg városa és a tantestület. Tizenöt esztendei fáradsatlan munkálkodás után most nyugalomba vonul és szülővárosában telepedik meg.

— **(Vörösmarty emlékezete.)** A magyar költők királyát születésének évfordulóján a szokásos kegyelettel ünnepelte városunk. A főgimnázium ifjusága *Bárdos* József tanár, az önképzőkör elnökének vezetése mellett megkoszoruzta a költő szobrát. Az ifjuság elénekelte a Szózatot és a Hymnuszt, közben Bárdos dr. magasröptü beszédben lelkesitette az ifjuságot a költő emlékének tisztelettére.

A Vörösmarty Kör ünnepi szónoka *Molnár* János főreáliskolai tanár volt. E szavakat elemezte: „Hazádnak rendületlenül.“ Pompásan fejtegette, hogy mennyire adós még ezen eszmével hazánk a nagy költőnek a gyermekszobában, az ifjuság nevelésében a társadalom proletárjainak elhanyagolásában s a hazaszeret minden vonalon való érvényesitésével. Kellemes hangja, csiszolt, finom, elókelő előadása mindvégig lekötötte a hallgatóság figyelmét, amely lelkesült tapsviharban adott kifejezést megelégedésének. Utána *Fittler* Vilma kisasszony szavalta el Vargha Gyula ódáját Vörösmartyról. A szavalás valódi művészetét láttuk csillogni, amelyhez a páratlanul kedves és erőteljes hang is járult s igy könnyen érthetjük a hallgatóság lelkesedését, amely az előadás nyomán támadt. Az estélyt látogatott társas vacsora fejezte be.

— **(Missió Székezfehérvárott.)** Lelkünk igaz örömével vettük a hirt, hogy *Prohászka* Ottokár dr. székesfehérvári megyéspüspök vezetésével a hét derekán népmissió lesz a székesegyházban.

Külmunkatársunk azonban, aki a megyéspüspöknek ezt a kiváló jelentőségü kezdeményezését regisztrálta, a hir egyik passzusában olyan elasztikus kitételt alkalmazott, amely minden jóhiszemüsége mellett is alkalmas arra, hogy a multat illetőleg félreértésekre szolgáljon kiindulópontul. Készségesen adjuk erre nézve a gremiális papság egyik jól informált tagjának tollából a következő sorokat, amelyek a jelen fényes lapjai mellett — teljes joggal — a tiszteletreméltó mult érdemeit is hangsulyozni kivánják:

— „Tekintetes Szerkesztő Ur! A Fejérmegyei Napló legutóbbi számának „*Missió Székesfehérvárott*“ cimü hirében egy megjegyzés olvasható, mely nem felel meg a valóságnak. Téved a hir beküldője, mikor azt mondja, hogy a 17 év előtt tartott missió megismétléséről „*csodálatos módon senki sem gondoskodott.*“ Köztudomásu dolog ugyanis az, hogy 2 éve a felsővárosi templomban *Pécsy* és *Midlinszky* jezsuita atyák tartottak missiót, melyen a belvárosi plebánia hivei közül is nagyon sokan vettek részt s igy rájuk is alkalmazhatók a tudósitó szavai, hogy „missiót tartottak városunk hivő népének;“ másrészt pedig a belvárosi plebánia-hivatal ugyancsak 2 év óta több izben tárgyalt a jezsuiták budapesti rendházának főnökével a székesegyházban tartandó missió felől s hogy ez mindeddig nem lett megtartva, annak semmi más oka nincs, mint az, hogy a jezsuitáknak nincs elég emberük. Ezt bizonyára senki sem tartja csodálatosnak, aki tudja, hogy mennyire igénybe veszik országszerte a jezsuitákat, a missiók ezen kipróbált mestereit. — Félreértések és félremagyarázások elháritása végett az igazság nevében kérem ezen helyreigazitásnak közlését.“

A missió egyébként — ennyiben is téves a hir — nem e hó 7-én pénteken, hanem már *december 6-án, csütörtökön* este 5 órakor kezdődik. Péntektől vasárnap estig reggel a 6 órai szentmise után és este 5 órakor lesz a szentbeszéd.

— **(Jelölés.)** Nagy arányokban mozdult meg a Belváros, hogy a vasárnapi választás alkalmával győzelmet arasson. A jelöltek száma már ujra fogyott eggyel, a mennyiben Brumer János postafőnök kijelentette, hogy a jelöltséget elfogadni egyátalán nem hajlandó. E szerint két jelölt küzd egymás ellen: Erdőssy Bódog és Flits Miklós. Annyi bizonyos, hogy Erdőssy Bódog kilátásai Brunner János visszalépésével még inkább erősödtek, mert reménybeli szavazóinak legtöbbje Erdőssyre adja szavazatát. Brünner János visszalépését csak helyeselni tudják s azt hisszük, hogy a legközelebbi általános választásnál a Belváros választóinak lesz módjukban az ő köztiszteletnek örvendő egyéniséget bizalmukkal megtisztelni. Mindenesetre biztosabb reménységgel, mint a jelen esetben.

— **(Kereskedők vasárnapja.)** Ismeretes a székesfehérvári kereskedelmi alkalmazottak mozgalma a *teljes vasárnapi munkaszünet* s a *záróra* ügyében. A humánus akciot, amely dicséretesen objektiv keretek közt mozog, kezdettől fogva szimpatikus figyelemmel kiserjük. Ilyen szempontból világitjuk meg a kereskedelmi alkalmazottak tegnap esti gyülését is, amely a Latzkovits-féle vendeglőben folyt le s amelyen elfogadták azt üzlettulajdonosok elé terjesztendő memorandumot. Az élénk érdeklődes mellett lefolyt gyülésen, amelyen a kérdrét minden oldalról megvilágitó fölszólamlások hangzottak el, *Rudbányai* Béla kereskedőségéd elnökölt.

— **(Házasság.)** *Steiner* Géza, az Elite kávéház fizetőpincere nőül vette *Novák* Juliskát.

— **(Öngyilkos kereskegőségéd.)** *Stern* Gyula kereskedőseged Kigyó-utca 25. szám alatti lakos, *Lukács* Sándor nagykereskedőnel volt alkalmazásban. Stern, aki már régebb idő óta sulyos idegbajban szenved, folyó hó 1-én azzal, hogy bajat gyógyitatja, kilépett az üzletből. A beteg ember folyó hó 2-án azzal bucsuzott el csalad jától, hogy Budapestre utazik. Hozzatartozói előtt, akik kikisérték a vasuti állomásra gyanusnak tünt fel, hogy Stern I. osztályu jegyet vált. A szerencsetlen ember azonban nem utazott Budapestre, hanem már Agárdon kiszáll a vonatból. Az állomásról a velencei tóparra ment, amely alig van tiz perenyi járasra. Itt a partra kikötött csónakok egyikébe ült és beevezett a tóba. Amikor azt gondolta, hogy a viz eleg mély beleugrott. A viz azonban itt csak térdig érhetett Sternnek. Elindult tehát, hogy mélyebb helyet keressen. A vizben gázolva Stern szivszélhüdést kapott és tulajdonképpen ez ölte meg a zaklatott idegü embert. Holttját másnap találtak a velencei tavon kacsára vadászok. Kilétét könnyü volt megállapitani, mert Stern a vizbeugrás előtt, egyik evezőre rárta a nevet.

— **(Köszönetnyilvánitás.)** A székesfehérvári jótékony nőegylet nevében köszönetet mondok: *Karl* Istvánné urasszonynak, ki 24 drb fejkendővel és 24 drb köténnyel, a *Felmayer* István és Fiai cégnek, kik 2 vég velezzel járultak hozzá a szegénysorsu iskolásgyermekek felruházásához, ugyszintén mindazon hölgyeknek, kik bármilyen alakban is szivesek voltak közreműködni a ruhák elkészitésében és a felruházási ünnepélyben. Székesfehérvár, 1906. december 3-án. özv. *Eisenbarth* Ferenczné, a felruházási bizottság elnöke.

— **(Drágulnak a nyomtatványok.)** A Vidéki Nyomdatulajdonosok Országos Szövetsége értesiti a közönséget, hogy december 1-ével az országban életbelépett az uj munkás-árszabály, a mely lényegesen emeli a munkabéreket, Ennek következtében elkerülhetetlen a nyomtatványok árának aránylagos emelése is az egész országban.

—

— **Bauer Antal Zsigmond** okleveles tánctanitó tisztelettel tudatja a nagyérdemü közönséggel, hogy a *második* tánctanfolyamra a beiratkozások megkezdődtek. A második tanfolyam december 10-én veszi kezdetét. Beiratkozni lehet a tánctanitó lakásán, Szent István-utca 11. sz., I. e. Különös figyelembe ajánltatik a *boszton-oktatás*. Diákok tanfolyama délután 5 órától 7 óráig, felnőtteké esti 8 órától 10-ig.

—

Szigeti és Társa fényképészeti és festészeti műintézet Székesfehérvár, Kossuth-utca 9. sz. Nagyitásokat bármely kis fénykép vagy természet után aquarell, platin, vagy olaj kivitelben. Elsőrangu munkáért szavatol Szigeti és Társa.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* **Meghukott a Rab Mátyás.** Az egész vonalon katasztrófa érte a Vidor-tragédia kapcsán. Ilyen körülmények közt nem valami kedvező auspiciumok közt indul meg a székesfehérvári sziniszezon. Dehát, aki á-t mondott, annak ki kell mondani a *bé*-t is. *Szalkai* a Rab Mátyást hirdette bemutató-előadásnak, kénytelen hát vele megkezdeni az idényt. Tekintettel azonban a történtekre, a Rab Mátyás Székesfehérvárott is csak három előadást ér. Már pénteken lekerül a hét s ezzel, bizvást merjük állitani az egész szezon műsoráról is. Gettóstul, mindenestül.

* **Hangverseny.** Vasárnap, e hó 2-án a helybeli cistercita főgimnázium diszterme érdekes hangversenynek volt szintere. Az előadás, dacára annak, hogy az utóbbi időben divatossá vált vásári reklamozast mellőzte, szépszámu és diszingván közönség előtt folyt le. *Novák* József városunkban nemrég letelepedett zongora hangoló, a ki egyuttal kiváló zongorista is ez alkalommal mutatkozott be első izben városunk közönségének. Szép, fejlett technikája s biztos játéka általános meglepetést keltett és kellemesen hatott a közönségre, hogy játékában teljesen mellőzte a hatáshajhászatot, a testmozdulatokkal, kézdobálással s ideges fészkelődéssel, a melynek egy a mult hóban tartott hangverseny alkalmával szemtanui voltunk és kitünt, hogy a gyönyürü zongorajátékhoz e vad geszfusok éppen nem kellenek. Az érdekes műsorból magasan kiemelkedik Schumann zongora quintettje, melynek előadói *Novák* József (zongora) *Tomm* Béla (I. hegedü) *Frycsay* Rikárd (II. hegedü) *Hermann* Ede (mély hegedü) *Vojtechowsky* József (gordonka) voltak. A nagy zeneszerzőnek e remekműve, melyből csodálatos melegség, bensőség s égő szenvedély sugárzik ki, az előadókban kitünő interpretálókra talált, kik pompás összjátékban s szép szinezéssel mutatták be az ötös három legszebb részét, jelet adva e téren való rátermettségüknek. E számot követte *Novák* József szóló-zongorajátéka. Az előadott Moszkovszky „Etincelles“, Paganini — Liszt „Campanella,“ Liszt Törpék táncában, valamint a Chopin Ges dur etude-jében Novak brilláns technikát fejtett ki s a jelen volt közönség zajos tapssal honorálta zongorista játékát. Ha Novák technikai készültségének arányában előadási képessége is fejlődni fog. Ugy szép jövőt jósolhatunk neki a művészi pályán. Kellemes változatosságot adott a műsornak *Pichler* Annus éneke. Nem nagy térjedelmü, de kellemes csengő szoprán hangja a termet betöltötte s a tiszta szövegkiejtéssel előadott dalok, különösen Taubert „Erdei madár“ c. dala nagy tetszésben részesült, csak azt sajnáljuk, hogy Bohm dalának althangra irt trans positióját énekelte egy kevésbé sikerült magyar forditásban s igy e szép zeneköltemény nem érvényesülhetett ugy, mint a többi előadott dalok, amelyekkel a fiatal énekesnő zajos tapsokat aratott. A közönség egy magas szinvonalon álló estély impressióival távozott az esti 7 óráig tartott hangverseny után. *K—l.*

* **A Zenekedvelők Egyesülete,** ez a szép, de sajnos, rövid multu kulturtestület vasárnap délelőtt tartotta ez évi második közgyülését Havranek József kir. tan., polgármester elnöklésével. A két hét előtre hirdetett első közgyülés határozott volna az egyesület feloszlásáról nagy fennmaradásáról és vagyonának hovaforditásáról azonban az alapszabály megkivánta határozatképesség hiányában a gyülést megtartani nem lehetett. A tegnapelőtti közgyülés azonban már határozatké-

00000677

pes lévén, örömmel jegyezzük fel, hogy a hozott határozattal a zenekedvelők nemcsak önmaguknak, hanem városunk közönségének, műpártolás és nemesebb zenei műizlés szempontjából amúgysem tulságosan ismert jóhirnevének, szóval a becsületnek tartoztak, miként ezt az elnöklő megnyitó szavaiban férfias nyiltsággal jelezte. Őszintén sajnáljuk azokat az uri embereket, kik hasonló irányu egyesületek felállitását, vagy éppen a meglevők fenntartását céltalan, felesleges valaminek vélik. De semmi esetre sem nyilatkozhatunk dicséröleg azokról, kik az ilyen egyesület eredményes müködését személyi, avagy más, még kicsinyesebb okok miatt meghéniteni igyekeznek, söt ellene intrikálnak. Azokról a boldog együgyüekről pedig, kik a cigánymuzsikát tartják minden muzsikák eszményképének, vagy akik egy jó, szőlőbeli ricsajozást a világ minden zenéjénél többre becsülnek, szó se essék. Akadnak, akiknek legfőbb érvük, hogy hisz az egyesület önállót alig produkált, mert legtöbbször a honvédzenekar játszott, amely nélkül a tagok föl sem mernek lépni! Nos, ezek a jó emberek vagy világos rosszakaratot, vagy pedig sötét tejékozatlanságot árulnak el. Megmondjuk, miért?

Szegény városunk a mult sok viszontagságai következtében ugy anyagi, mint szellemi fejlődés dolgában igen rosszul áll, amint ezt mindenki tudja. Anyagi hátramaradottságát igazolja legkivált az az ideges, folytonos kapkodás, melyet a város emelése és háztartásának rendbehozatala körül napról-napra tapasztalunk. Szellemi emelkedettségével sem dicsekedhetünk, mire nézve, hogy többet ne is emlitsünk, elég bizonyság köznépünk durvasága, a haladással szemben minimális fogékonysága s az intelligencia jó részének a tudomsnyos és művészeti mozgalmakkal nem egyszer elárult bántó közömbössége. Sok szép és nemes dolog, igy a zenei élet sem fejlődhetett tehát, vagy ha igen, ugy helytelen irányban. Pedig talán széles e hazában annak egyik hasonló nagyságú városában sem találunk annyi, részben igen kiváló zenetanitót, mint nálunk, de viszont sehol sem oly nagy a fél, vagy annal is hiányosabb zenei készültségü s képzettségü emberek száma, mint éppen nálunk. Mi ennek az oka? A helyes zenei irányitás, a zenei neveles, a zenei tradiciók teljes hiánya. S ily körülmények között még bünül rójják fel másfél tucat ideális embernek, hogy hivatásos katonazenészekkel egésziti ki magát nagy zenekarrá, addig, mig a müködő tagok száma esetleg megkétszereződnek. Hisz igy van ez mindenütt, pl. Budapesten a filharmonikusoknál is. Őszinte sajnálattal hallottuk, hogy a honvédzenekar lába alatt mozog városunk talaja. Más vidéki városok a helyzet azon magaslatára emelkedvén, ahonnét mi annyiszor lekivánkozunk, ha fönn vagyunk, azaz minden követ megmozgatnak, hogy honvédzenénket megkaphassák. Ki biztos a felöl, meddig gyönyörködhetünk ezen elsőrendü zenekar müvészi jatekában? Könnyen megtörténhetik egy napon, hogy sirva nézünk utánna. Volt, nincs! Nem helyes-e tehát, ha addig, mig itt van, hatalmas apparátusa, nagy tudása s páratlan karnagyának segitségevel és hatása alatt egy önálló müködésre is képes zenei generációt neveltetünk vele városunknak? S most még egy naiv kérdést: A kis gyermek lábai gyengék, lépése, járása bizonytalan ingatag; ne tanitsuk meg tehat járni azért, mert még nem tud magától jarni. Fogadjuk el tehat a nélkülözhetetlen vezetést, mert a nélkül bizony soha sem tanulunk meg a saját lábunkon jarni. S addig is ne derogáljon egy urnak sem egy kótából hegedülni a képzett honvédzenésszel, a tisztes iparossal, a szerényebb allasu hivatalnokkal. Nagy dolgokat az eddig vakott elvek mellett elöre vinni nem lehet, söt kicsinyeket sem, amilyennek pedig sokan zenei müvelödésünket feltüntetni szeretnék. A tisztujitó gyülés, amennyiben vasárnapon elnök személyére nézve megállapodás még nem jött létre, szombaton, e hó 8-án lesz; a zenepróbák pedig már legközelebb megkezdődnek s mint biztos forrásból halljuk, a tél folyamán két, esetleg három hangversenyben fog városunk müpártoló közönsége gyönyörködni. *M.*

✲ **Jézusom, örömöm.** Jó gyermekek imádságos könyve. Irta *Vargha* Damján dr., ciszt. r. főgimnáziumi tanár. Nem győzzük eléggé csodálni ennek a fiatal, agilis tanárembernek bámulatos munkabirását. Még mint gyermek ifju nyerte el a tudományos Akadémia jutalmát s azóta minden esztendő meghozta az ő hangyaszorgalmának csodálatosan szapora gyümölcseit. A komoly kódexek buvárlásától kezdve hazafias és vallásos munkálatainak egész serege után a kis gyermekekig jutott. Nem is feléjük, hanem egészen a szivük közepébe. Mert akkora gyengédséggel, oly mélységes lélekismerettel kezeli ezt a kedves anyagot, ami valóban csak egy igazán mélyen érző, nemes szivnek lehet a tulajdona. A terjedelmes könyv (383 oldal) anyagának összeválogatása mesteri. Teljesen kielégítő, se sok, se kevés. Stilusa könnyed, egyszerü, világos, szóval a gyermekek lelkéhez és lelke világához alkalmazott. Nagyon helyeseljük, hogy a bucsunyerésre alkalmas imákat mindenütt felemliti. Szintigy, hogy Magyarországra és a magyar szentekre vonatkozólag egész külön fejezete van a könyvnek. Azt pedig, hogy az Akadémia által elfogadott helyesirási szabályok mindenütt érvényesülnek, Vargha dr.-tól mindenesetre elvárhattuk s természetesen föl is találjuk. Nagy lelki haszonnal használhatják nemcsak a gyermekek, hanem a felnöttek is, szintigy a jó magyar nép is, amelynek lelki igényére szintén tekintettel volt a jó szerző. Megyéspüspökünk *Prohászka* Ottokár dr. ajánló soraiban a következőket mondja: . . . „*Szivből kivánom, hogy a kedves ifjuság e könyv révén Jézusában örömét lelje. Megleli, ha áhitattal forgatja.*" Gazdag tartalma, szép kiállitása (amely Debreczenyi István helybeli nyomdáját dicséri) mellett olcsóságát csodáljuk. A legegyszerübb kötés is csinos egész vászon (1 korona) s a legszebb — finom papiron párnázott bőrkötéssel, aranyvágással, tokkal csak 5 korona. Őszinte szivvel és nagyon szivesen kivánjuk, hogy minél többen megismerjék, hogy különösen minden kis iskolásnak a kezébe eljusson. A lelki haszon, amelyet általa szerezne, legszebb jutalma volna a derék szerzőnek. *bf.*

✲ **A Szent-István-Társulat Naptára.** A Szent-István-Társulat 1907. évi naptára most hagyta el a sajtót. A közkedveltség, melylyel ez a naptár az előző évek révén dicsekszik, bizonyára még fokozódni fog a mostani alkalommal, mert a Szent-István-Társulat az eddiginél is nagyobb gondot forditott naptárának tartalmára. A naptárkiadás a Szent-István Társulatnak legősibb vállalkozása; mert 1848-ban, keletkezése pillanatában az volt első dolga, hogy naptárt adott a keresztény közönség kezébe. A naptárt sokáig adta ki évről-évre, majd egy ideig szünetelt ez a vállalat, mig pár év előtt ujból megjelent a Szent-István-Társulat naptára. A Szent-István-Társulatot tehát a keresztény naptár kiadásában ugyszólván az uttörő dicsősége és joga illeti meg. Naptárát azonban mégsem ez teszi ajanlatossá, hanem gazdag tartalma. Mert *Németh* Gyula plébános, a naptár szerkesztője, a legkiválóbb katholikus irókat toborozta össze. Igy *Csárszky* István dr. a ki éveken át a jeruzsalemi osztrák-magyar zarándokház igazgatója volt, arról ir, mikép ünneplik meg karácsonyt a nagyvilágban és Bethlehemben. *Karácson* Imre dr. szt Imre herceg életrajzát irta meg, a minek most különös aktuálisa van. *Szuszai* Antal az anyagi méltóságról ir; *Sebők* Imre dr. a világot körülutazott fiatal pap, erről a földkörüli utjáról mond el roppant érdekes dolgokat „Sebtében a nagyvilag körül" cim alatt. *Tell* Anasztaz dr. Bosznia, Hercegovina és Dalmácia nevezetességeit ismerteti. *Giessvein* Sándor dr. a naptárban is a keresztényszocializmus eszméit hirdeti „Szociáldemokrácia és keresztényszocializmus" cim alatt. *Erdősi* Károly kedves költeményt irt „Jöjjetek hozzám mindannyian" cimmel. *Huszár* Károly a szociáldemokratákat mutatja be valódi mivoltukban. Ezen kivül a naptár nagy részét foglalják el a gazdasági oktatások, melyeknek nagy hasznát veszi a falusi nép; továbbá az ügyes-bajos dolgokban való oktatás. Bőségesen van gondoskodva mulattató anyagról is. Végül felhivjuk a figyelmet arra, hogy *az uj vásárjegyzék kizárólag a Szent-István-Társulat ezen 1907. évi naptárában van benne.* A Szent-István-Társulat naptára ebben tehát egy évvel megelőzte az összes naptárakat. A Szent-István-Társulat naptárának ára 80 fillér; de a Szent-István-Társulat összes tagjai a naptárt tagilletményül kapják. Különösen előnyös ez a Szent-István-Társulat pártoló tagjaira nézve, kik a két koronás tagsági dij fejében többrendbeli könyvön kivül ezt a becses naptárt is kapják. Tömegesebb megrendeléseknél árkedvezményt ad a társulati kiadóhivatal.

✲ **Szinházi hét.** Szerdán: Rab Mátyás. Csütörtökön: Rab Mátyás. Pénteken: Baccarat. Szombaton délután: János vitéz; este: Koldusgróf.

Felelős szerkesztő: **Dr. HELVEY LAJOS.**

Népmozgalmi statisztika.

1906. évi november hó 24-től december hó 1-ig.

Születés. Született: 7 törvényes fiu, 5 leány, 1 törvénytelen fiu, 2 leány; ezekből halvaszületett törvényes fiu 0, leány 0, törvénytelen fiu 0, leány 0. Összesen 15.

Halálozás. Elhalt: 7 fi, 7 nő; ezekből 7 éven aluli törvényes fiu 2, leány 2, törvénytelen fiu 0, leány 0, 7 éven felüli fi 5, nő 5. Összesen 14.

E szerint a születés a halálozást 1-gyel mulja felül.

Elhaltak: Özv. Lakatos Mihályné, Markovics Terézia, r. k. 68 éves, Jókai-utca 2 sz. — Hárs István r. k. nyug. áv. pályaőr, 56 éves, Jancsár-utca 1 sz. — Varga Etel ev. ref. 14 hónapos, Salétrom-utca 14 sz. — Rostási Szabó Ferenc, r. k. szeszgyári napsz. 50 éves, Sziget-utca 19 sz. — Máté Mária r. k. 4 hónapos, Cserepes-köz 4 sz. — Mészáros István, r. k. 4 hónapos, Szechenyi-utca 38 sz. — Özv. Langmár Jánosné, Polczer Magdolna, r. k. 82 éves, külső berenyi-ut — Ertl Erzsebet, r. k. 8 éves, Öreghegy 398 sz. — Langmár József, r. k. földm. napsz. 30 éves, Szt György kórház — Löwinger Mór zsidó, városi jav. pénztáros, 66 éves, Jókai-utca 18 sz. — Özv. Bodó Györgyné Csurgai Horvath Katalin, r. k. 82 éves, Olaj-utca 63 sz. — Szücs István, ev. ref. 24 éves, vitéz, Csapatkórház. — Lőke Imre, r. k. 27 napos, Varga-csatornapart 5 sz. — Khaut Erzsébet, r. k. 19 éves, Maroshegy.

Ő cs. és kir. Fensége
Herceg Liechtenstein Alajosné,
született ERZSÉBET Főhercegnő
KAMARAI SZÁLLITÓJA.

Tisztaság, közegészség és legkényesebbigényeket iskielégitő módon ujonnan felszerelve áll a n. é. közönség szolgálatára:

MARSCHALL NÁNDOR
HENTES és KOLBÁSZÁRUK
ÜZLETE
Alapitva 1882 SZÉKESFEHÉRVÁR Alapitva 1882
Kossuth-utca 6.

Elárusitás nagyban és kicsinyben.

Ajánlja kizárólag elsőrendü, saját gyártmány árukból álló állandó nagy raktárát, mint:

Prágában elsajátitott módszer szerint pácolt sonka és füstölthusok; kolozsvári és debreceni szalonnák; friss husok fiatal sertésekből; legjobb minőségü zsir; friss szalonna és háj.

Naponta friss mindennemü
KOLBÁSZ-ÁRUK.
HIDEG FELSZELTEK
nagy vátasztékban.

Vidéki megrendelések legpontosabban teljesittetnek.

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában, Székesfehérvárott.

00000678